

ДОВІДКА

Про аналіз моніторингового дослідження
з розбудови внутрішньої системи
якості освіти та освітньої діяльності за напрямом
«Система оцінювання результатів навчання учнів»

Відповідно до Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти та освітньої діяльності у спеціалізованій школі №197 ім.Дмитра Луценка (затверджено наказом по закладу освіти від 14.09.2020 №78), рішення педагогічної ради від 27.08.2020 №01 з питання «Про схвалення Положення про моніторинг якості освітнього процесу у спеціалізованій школі №197 ім.Дмитра Луценка», (затверджено наказом від 27.08.2020 №55), та з метою забезпечення дієвої реалізації внутрішньої системи забезпечення якості освіти та освітньої діяльності, вдосконалення системи оцінювання результатів навчання здобувачів освіти, було проведено самооцінювання роботи колективу за напрямом «Система оцінювання здобувачів освіти».

Робочу групу за напрямом «Система оцінювання результатів навчання учнів» очолювала заступник директора з навчально-виховного процесу Сапожник О.Л. До складу групи входили вчитель української мови та літератури Дудучава В.Д. (голова методичного об'єднання класних керівників), вчитель фізичної культури Невмержицька Ю.В. (голова методичного об'єднання вчителів фізичної культури), соціальний педагог Перцьова Л.В. Робочою групою було проведено опитування серед учителів, учнів 8-11 класів та батьків. здійснено аналіз результатів опитування, вивчено документацію, проведено співбесіди, переглянуто портфоліо, зошити спостережень (НУШ), індивідуальні програми розвитку учнів з ООП.

Моніторингове дослідження розбудови системи оцінювання учнів в Ліцеї проводилося відповідно до «Абетки директора», Освітніх програм Ліцею та було спрямоване на :

- реалізацію особистісно орієнтованого та компетентнісного підходу;
- врахування психофізичного розвитку дітей;
- визначення чітких і зрозумілих вимог до результатів навчання/ навчальних досягнень;
- заохочення учнів апробувати різні моделі досягнення результату без ризику отримати за це негативну оцінку;
- розвиток в учнів впевненості у своїх здібностях і можливостях;
- використання самооцінювання і взаємооцінювання як важливого елементу навчальної діяльності.

На початку навчального року було розроблено План заходів із розбудови внутрішньої системи забезпечення якості освіти та освітньої діяльності за напрямком «Система оцінювання результатів навчання учнів» на 2025-2026 навчальний рік, згідно якого були проведені заходи, а саме:

- моніторинг «Організація педагогічної діяльності та навчання здобувачів освіти на засадах академічної доброчесності»;

- моніторинг «Формування в учнів мотивації до навчальної діяльності та саморозвитку в умовах воєнного стану. Впровадження сучасних форм та методів навчання»;
- групові консультації з проблем впровадження формувального оцінювання та вимог компетентнісного підходу.

У 2025-2026 навчальному році здобувачі освіти отримували інформацію від педагогічних працівників про Критерії, правила та процедури оцінювання результатів навчання. На вебсайті Ліцею було оприлюднено Критерії оцінювання результатів навчання учнів, затверджених Міністерством освіти і науки України, Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти та освітньої діяльності. В Освітніх програмах Ліцею зазначені Критерії оцінювання результатів навчання, правила та процедури оцінювання результатів навчання для здобувачів освіти.

У всіх навчальних кабінетах на демонстраційних стендах розміщені Критерії оцінювання навчальних досягнень/результатів навчання за освітніми галузями. У початковій школі учителями оприлюднено Методичні рекомендації щодо впровадження формувального оцінювання.

Питання оцінювання учнів у 2025-2026 навчальному році розглядалося на педагогічній раді (протокол від 28.08.2025 №01) та на засіданнях методичних об'єднань учителів предметних кафедр у серпні 2025 року. Педагогами було опрацьовано вимоги до оцінювання навчальних досягнень/результатів навчання учнів з урахуванням компетентнісного підходу.

Важливим компонентом освітнього процесу в початкових класах є оцінювальна діяльність, що здійснюється на засадах компетентнісного, діяльнісного, суб'єкт-суб'єктного підходів та передбачає партнерську взаємодію вчителя, учнів та їхніх батьків або інших законних представників. Основними функціями оцінювання є мотиваційна, діагностична, коригувальна, прогностична, розвивальна, навчальна, виховна, управлінська. Дані критерії оцінювання відображені у календарно-тематичному плануванні навчальних предметів. Всі педагоги ознайомили з ними батьків і учнів. У випадку непорозумінь, вчителі і батьки звертаються разом до документу. Оцінювання результатів навчання учнів у 1-2х класах здійснюється вербально, а у 3-4х класах – рівневою оцінкою. При вербальному оцінюванні використовуються як усні, так і письмові оцінні судження, які характеризують процес навчання і відображають кількісний і якісний його результати: ступінь засвоєння знань і вмінь з навчальних предметів та характеристику особистісного розвитку учнів.

Впроваджена система формувального оцінювання сприяє особистісному поступу здобувачів освіти. Більшість учителів використовують у своїй роботі формувальне оцінювання (згідно з опитуванням), відстежують особистісний поступ здобувачів освіти, формують у них позитивну самооцінку, відзначають досягнення, підтримують бажання навчатися, запобігають побоюванням помилитися. Для учнів з особливими освітніми потребами педагоги розробляють індивідуальні програми розвитку, реалізацію яких забезпечують Команди психолого-педагогічного супроводу.

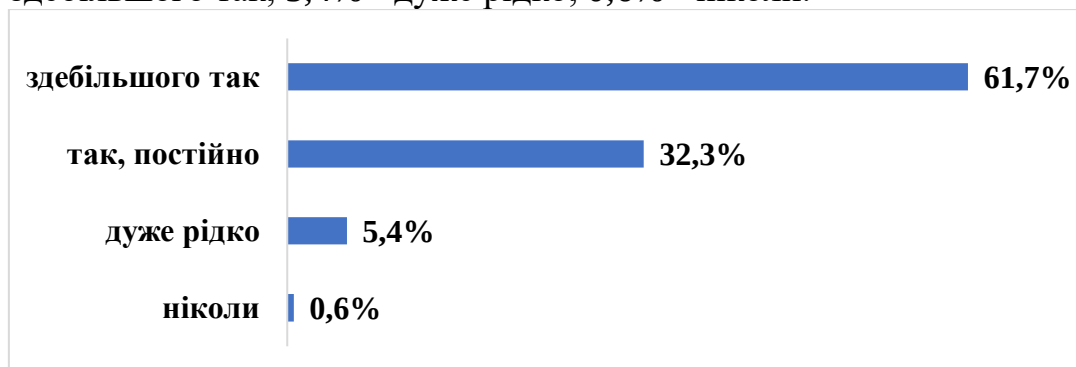
За результатами анкетування учнів, яке було проведено в квітні 2025 року, встановлено, що 62 % учнів отримують інформацію про Критерії, правила і процедуру оцінювання результатів навчання від учителів; 29% отримують, але тільки у разі звернення до вчителя; 9% - не отримують, навіть у разі звернення до вчителя, користуються інформацією з офіційних джерел. Переважна більша кількість учнів зазначила, що отримують зворотній зв'язок від учителів щодо свого навчання шляхом аргументації та пояснення виставлення оцінок, аналізу допущених помилок, визначення шляхів покращення результатів навчання, заохочення до подальшого навчання. Проте, учням більше хотілося б, щоб учителі визначали шляхи покращення результатів навчання, більше уваги звертали на учнів з початковим та середнім рівнями досягнень.

На питання «Наскільки доступно вчителі пояснюють та аргументують виставлення оцінок», учні надали такі відповіді: 53,8 % учнів вказали, що вчителі ще до початку оцінювання завжди пояснюють, за що учень може отримати ту чи іншу оцінку, а після оцінювання її обґрунтовують; 37,2% - вчителі, в переважній більшості, пояснюють вимоги до оцінювання, аргументують оцінку лише на їхнє прохання; 9% - вчителі попередньо пояснюють вимоги до оцінювання дуже рідко, або не завжди аргументують оцінку навіть на прохання учнів.

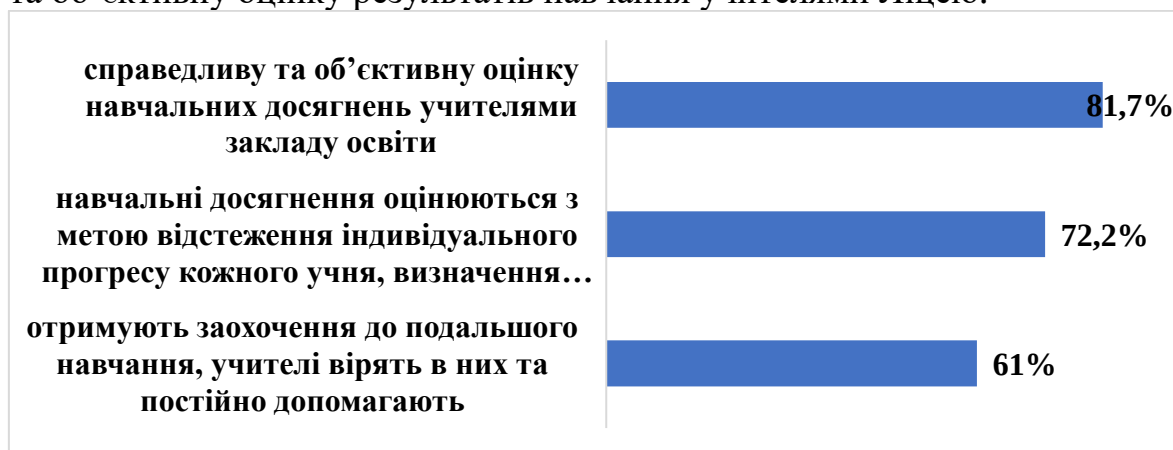
На питання «Чи здійснюєте ви самооцінювання результатів своєї роботи під час занять» відповіді розподілилися таким чином: 61,7% - так, постійно, 32,3% - здебільшого так, 5,4% - дуже рідко, 0,6% - ніколи.

Під час опитування учні відмітили, що зворотній зв'язок з учителями забезпечується шляхом аргументації виставлених оцінок (57,8%) і аналізу допущених помилок (63,3 %); визначення шляхів покращення результатів навчання (48,6%); заохочення до подальшого навчання – 61%.

На думку більшості опитаних, система оцінювання в закладі спрямована на формування відповідальності за результати свого навчання: 61% учнів відповіли, що отримують заохочення до подальшого навчання, учителі вірять в них та постійно допомагають; 72,2% учнів зазначили, що у Ліцеї результати навчання оцінюються з метою відстеження індивідуального прогресу кожного учня та визначення рівня знань, умінь та навичок; 81,7% учнів вказали на справедливу та об'єктивну оцінку результатів навчання учителями Ліцею.

На питання "У Ліцеї оцінюють Ваші навчальні досягнення з метою..." відповіді учнів розподілилися таким чином: 25,4% - для відстеження Вашого індивідуального прогресу; 47% - визначення рівня Ваших знань, умінь, навичок; 21,9% - для відтворення матеріалу підручника; 5,7% - мені не відомо з якою метою.

На питання «Наскільки вчителі справедливо оцінюють Ваші навчальні досягнення» 81,7 % учнів вказали на справедливу та об'єктивну оцінку результатів навчання учителями; 16,3% - що у більшості випадків вчителі оцінюють справедливо; 2% - вказали на несправедливість при оцінюванні.

За результатами анкетування учнів з'ясовано, що учні відповідально ставляться до навчання, усвідомлюючи його важливість для подальшого життя, упевнені, що вчителі переважно їх підтримують, вірять в їхні успіхи та освітній заклад сприяє їх розвитку. 48,7% учнів зазначили, що результати оцінювання спрямовані на відстеження індивідуального прогресу у навчанні; 80% - визначення рівня знань, умінь і навичок; 51,5% педагогічних працівників відзначають, що вони для оцінювання здобувачів освіти використовують формувальне оцінювання.

Під час опитування батьків з'ясовано, що 74,6% отримують інформацію про Критерії, правила і процедури оцінювання результатів навчання; 70,7% вважають, що система оцінювання впливає на мотивацію дитини до навчання; 54% вважають найбільшими труднощами, пов'язаними з оцінюванням, відсутність мотивації учнів; 22,8 – недосконалість системи оцінювання. Також 55,5% батьків зазначають, що їх діти відповідально ставляться до навчання, 42,1% - частково відповідально. Батьки висловили свої пропозиції щодо покращення системи оцінювання, а саме:

- заохочення отримання знань, а не підвищення оцінки;
- чіткі вимоги для учнів;
- навчання у вигляді змагань;
- похвала і заохочення за будь які успіхи дитини;
- використання більш новітніх засобів та технологій в навчанні;

запровадження нових методів викладання із застосуванням сучасних цифрових технологій.

Під час анкетування педагогів більшість опитаних зазначили, що використовують у своїй роботі Критерії оцінювання результатів навчання за освітніми галузями, затверджених МОН України. Майже всі педагогічні працівники зазначили, що інформують учнів на початку навчального року про Критерії оцінювання навчальних досягнень/результатів навчання. Однак система оцінювання в Ліцеї не повністю враховує всіх вимог компетентнісного підходу (надання часу учням на обдумування відповіді, забезпечення зворотнього зв'язку щодо якості виконаного завдання, використання прийомів самооцінювання та взаємооцінювання, добір практично-орієнтованих домашніх завдань).

Адміністрацією Ліцею, учителями-предметниками, класними керівниками постійно проводилися індивідуальні бесіди із учнями та їх батьками щодо підвищення результативності навчання. Більшість педагогів добирають домашні завдання, спрямовані на оволодіння ключовими компетентностями. На засіданнях методичних об'єднань вчителів протягом року розглядалися питання диференціації домашніх завдань, які давали учителям учням (відповідні протоколи є в наявності).

У 2025-2026 навчальному році Ліцей працював за перспективним планом внутрішнього моніторингу викладання навчальних предметів, згідно з яким проводився системний моніторинг результатів навчання учнів з усіх предметів. У плані роботи на 2025-2026 навчальний рік передбачено було План проведення моніторингових досліджень та визначені відповідальні особи. Є відмітка про його виконання. У 2024-2025 навчальному році, згідно з планом, вивчався стан викладання навчальних предметів: громадянської та історичної освітньої галузі, технологічної галузі, навчального предмету «Я досліджую світ». Додатково до цього у початковій школі вивчалися питання формування системи ціннісного ставлення особистості до себе та соціального довкілля; розвиток творчих здібностей та загальних навичок школярів.

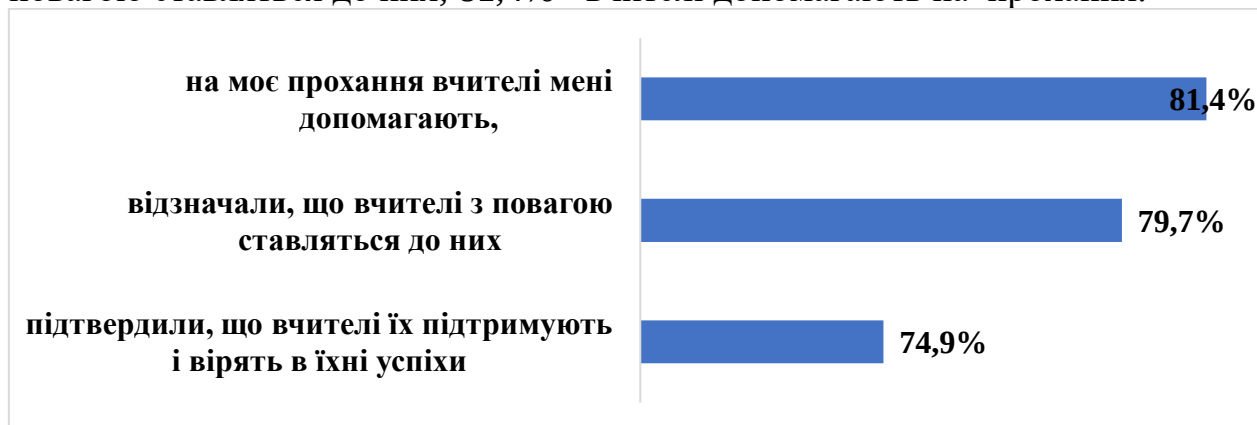
Моніторингові дослідження щодо системи оцінювання результатів навчання учнів, об'єктивності системи оцінювання результатів навчання учнів здійснюються у вигляді порівняльного аналізу результатів у початковій, базовій та старшій школі з підсумковим оцінюванням і є одним із чинників визначення надійності системи оцінювання результатів навчання учнів та вироблення пропозицій щодо вдосконалення форм і методів роботи для підвищення якісного показника результатів навчання.

За результатами моніторингів визначаються чинники впливу на отриманий результат, приймаються рішення щодо їх коригування. Наявна позитивна динаміка в показниках результатів навчання, розвитку здобувачів освіти.

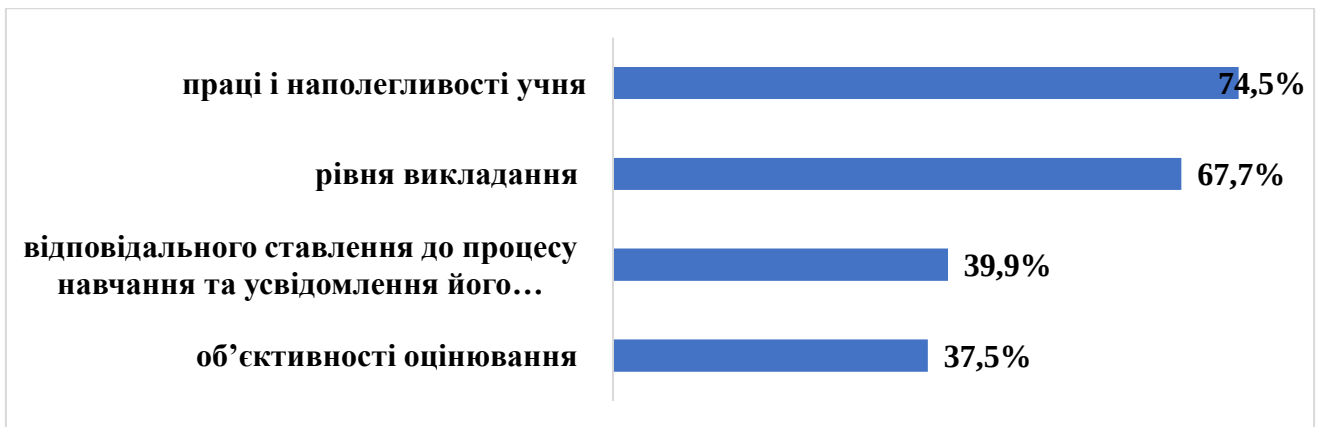
На засіданнях педагогічної ради розглядалися питання про роботу над останнім етапом дослідження науково-методичної проблеми «Соціалізація особистості на засадах створення сприятливого освітнього середовища в умовах компетентнісного підходу», про діяльність педагогічного колективу щодо інноваційного процесу- як цілеспрямованого, систематичного, послідовного впровадження в практику оригінальних, новаторських способів, прийомів педагогічних ідей і засобів, що охоплюють цілісний навчальний процес; створення педагогічного, психологічного і методичного супроводу обдарованих учнів.

Враховуючи важливість успішної реалізації в освітньому процесі вказаного напрямку, поглиблення теоретичних знань і вдосконалення практичних умінь педагогів, було проведено тематичну педагогічну раду «Діяльнісний підхід у базовій середній школі в реаліях сьогодення», форма проведення – обмін досвідом. На весняних канікулах було проведено засідання методичних об'єднань вчителів предметних кафедр з питань компетентнісного підходу на різних етапах уроку. За результатами моніторингів в закладі освіти видані відповідні накази.

Педагогічні працівники надають учням необхідну допомогу в навчальній діяльності в різних формах (консультації, індивідуальні завдання, допомога в підготовці до участі в олімпіадах, науковій дослідницькій діяльності тощо), відзначають досягнення учнів, підтримують у них бажання навчатися. Це підтверджується результатами анкетування учнів: 74,9% учнів підтвердили, що вчителі їх підтримують і вірять в їхні успіхи; 79,7% відзначають, що вчителі з повагою ставляться до них; 81,4% - вчителі допомагають на прохання.

Переважає більшість учнів вважають, що: результати навчання залежать від їхньої праці і наполегливості - 74,5%; рівня викладання - 67,7%; об'єктивності оцінювання - 37,5%; відповідального ставлення до процесу навчання та усвідомлення його важливості для подальшого життя - 39,9%.

Однак система оцінювання у Ліцеї не повністю враховує всіх вимог компетентнісного підходу (забезпечення зворотнього зв'язку щодо якості виконаного завдання, використання прийомів само оцінювання, взаємооцінювання, використання проєктних технологій); не прослідковується впровадження в освітню діяльність критеріїв оцінювання результатів навчання учнів, розроблених учителями-предметниками для кожного обов'язкового виду робіт. Особливої уваги і об'єктивності потребує організація оцінювання результатів навчання учнів під час дистанційного навчання.

Питання розбудови внутрішньої системи якості освітньої діяльності та якості освіти закладу, стану викладання навчальних предметів розглядалися на засіданнях педагогічних рад, приймалися відповідні управлінські рішення.

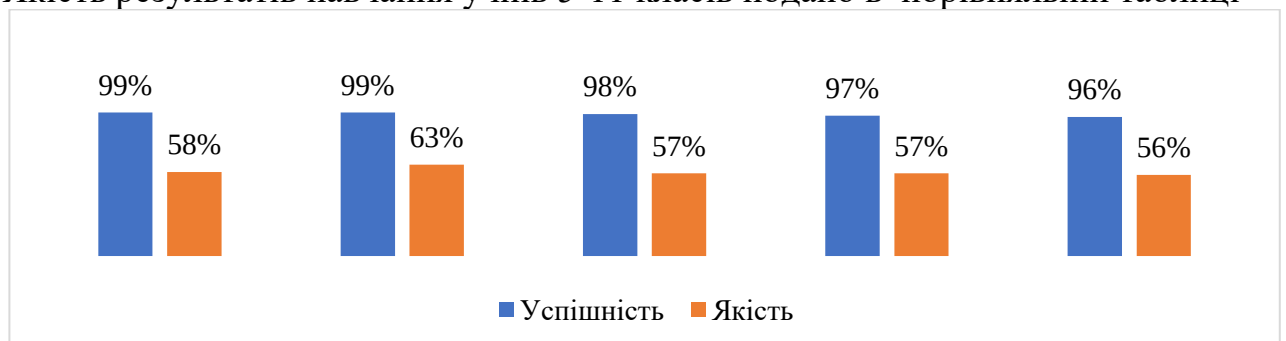
Станом на 01.09.2025 року в школі навчалося 913 учнів. На кінець навчального року в школі навчалося 909 учнів, з них атестувалися лише учні 5-11 класів – 621 учень.

Аналізуючи дані результати слід відмітити, що адміністрацією закладу освіти особлива увага зверталась на об'єктивність оцінювання знань, умінь учнів, якісний показник успішності учнів 3-11х класів. Результативність навчальних досягнень показала, що знання учнів не зважаючи на особливості навчального процесу у 2025-2026 навчальному році, залишилась на достатньому рівні. Якісний показник на кінець року становить 56%.

Показники якості та успішності (5-11 класи)

5-11 класи	2021-2022	2022-2023	2023-2024	2024-2025	2025-2026
Успішність	99%	99%	98%	97%	96%
Якість	58%	63%	57%	57%	56%

Якість результатів навчання учнів 5-11 класів подано в порівняльній таблиці

Результати навчання подано в таблиці

Моніторинг результатів навчання

	Роки	2021-2022	2022-2023	2023-2024	2024-2025	I семестр 2025-2026	II семестр 2025-2026	2025-2026
	Кількість учнів	711	684	663	629	617	621	621
Рівні навчання	Високий	80	93	58	62	40	79	81
	Достатній	335	335	321	296	288	248	269
	Середній	287	249	271	253	262	260	248
	Початковий	9	7	13	18	27	34	23

Серед учнів 9-х класів 15 здобувачів освіти отримали свідоцтва про здобуття базової середньої освіти з відзнакою. 16 учнів 11-х класів отримали свідоцтва про здобуття повної загальної середньої освіти з відзнакою.

Відповідно до наказу МОН України від 16.04.2026 №641 «Про внесення змін до Методичних рекомендацій з питань формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладах загальної середньої освіти» Ліцей розпочав роботу по створенню оновленого Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти.

На виконання вимог за напрямом «Система оцінювання результатів навчання учнів» та вдосконалення системи оцінювання необхідно врахувати аспекти, що потребують покращення, а саме:

Забезпечення оприлюднення та пояснення Критеріїв оцінювання перед кожною діагностувальною/тематичною роботою:

1. Впровадження інструментів формувального оцінювання для вимірювання індивідуального прогресу кожного учня.
2. Створення завдань на самооцінювання та взаємооцінювання для підвищення відповідальності учнів за результати навчання.
3. Спрямовування оцінювання на підтримку та мотивацію здобувачів освіти.

На виконання вимог за напрямом «Система оцінювання результатів навчання учнів» необхідно запланувати заходи із урахуванням результатів самооцінювання діяльності.